

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

206. An vir debilis, vel infirmus possit sine peccato mortali incipere
copulam cum vxore in vase legitimo, non effundere? Ex p. 3. tr. 6. & Misc.
2. res. 94. ibid.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

incipere copulam cum uxore in vase legitimo, & non effundere? Ex part. 3, tr. 6. & Misc. 2. Refol. 94.

RESOL. CCV.

An coniuges etiam sine peccato veniali, ne seminatō nocent saluti, vel ob aliam instam causam possint copulam copulam abrumperē?

Et an hoc non sit peccatum mortale, si coniuges etiam consentiant?

Et an cessante in utroque coniuge pollutionis periculo, non peccet maritus mortaliter, si ceptam copulam ante seminationem abrumpat, ne proles generetur, modo id faciat uxore consentiente, aut non rationaliter inuita, dummodo mulier etiam non seminet, alioquin maritus seminare debet, ne alterius semen frustra effundatur.

Et notatur, cum, qui versatur in ipso actu fornicario, teneri se retrahere ante spermatismum, etiam si complex iam seminet: imo etiam si ex vi prioris commotionis post retractionem esset futura seminatō extra vas. Ex p. 3, tr. 4. Ref. 226. aliis 227.

§. 1. Hoc non esse peccatum mortale contra Syluestrum verb. debitum. q. 7. & alios, si coniuges consentiant, alibi notauimus, & docent etiam Ioan. de la Cruz in direct. conf. p. 2. de sa. r. ma. tr. 9. 3. dub. 6. concl. 3. Paludanus in 4. dist. 3. 1. q. 3. art. 2. cas. 5. D. Antonius p. 3. tit. 1. c. 2. §. 6. Caiet. in 2. 2. q. 154. art. 1. §. ad 2. verò casum Sa verb. debitum, n. 17. Armillanum. 9. & alij.

2. Difficultas est in casu proposito, an adit culpa venialis, & negatiuam sententiam docet Layman in Theol. mor. lib. 3. sent. 4. n. 19. vbi sic asserit Communiter notant Doctores, cessante in utroque coniuge pollutionis periculo, non peccare maritū mortaliter si ceptā copulam ante seminationem abrumpat, ne proles generetur, modo id faciat uxore consentiente, aut non rationaliter inuita. Imo si iusta causa adit impediendi seminationem, v. g. ob paupertatem, ac multitudinem proles, & nihilominus concubandi ad sedandam concupiscentiam, omnem culpam abesse, si mutuis consensus accedat, dummodo etiam mulier non seminet, alioquin etiam maritus ordinariē seminare debet, ne alterius semen frustra effundatur. Ita Layman, & ante illum Sanchez tom. 3. lib. 9. disp. 19. n. 3. ita asserens. Vbi causa iusta esset, v. g. ne seminatō nocent saluti, vel coniuges sunt pauperes, & prole abundant, quam non sunt alendo, & habeant similem copulam sine seminatōnis periculo, quo concupiscentiam sedent, nullam inuenio culpam. Ita ille: vnde non erunt damnandi etiam de culpa veniali coniuges infirmi, qui ad sedandam concupiscentiam inciperent copulam, & voluntarie illam minime perficerent, & hic casus frequenter potest accidere.

3. Notandum est tamen hīc obiter eum qui versatur in ipso actu fornicario, teneri se retrahere ante spermatismum, etiam si complex iam seminat, imo etiam si ex vi prioris commotionis post retractionem esset futura seminatō extra vas. Et ratio est, quia omni momento tenerur opus partū abrumperē. Nec refert, quod inde sequatur aliud incommodum quod sit contra naturam generationis, quia illud per accidens, & prater intentionem obuenit. Et ita docet Lessius lib. 2. c. 3. dub. 6. n. 5. & Sanchez lib. 9. disp. 19. n. 7. licet ipsi contrariam sententiam probabilem esse existimant, sed mihi non placet.

RESOL. CCVI.

An vir debilis, vel infirmus possit sine peccato mortali Tom. 11.

Sup. hoc in Ref. praterita, & in aliis eius not. p. 112. m.

§. 1. Negatiuam sententiam puto probabiliorem esse per ea quæ adducit Ludouicus de Sancto Iuan in summ. tom. 1. q. 3. art. 3. diff. 5. dub. 1. vbi tamen notat sententiam affirmatiuam esse probabilem. [Porque la copula carnal, y el matrimonio no solamente se ordena à la generacion, mas tambien para remedio de la concupiscentia humana propria, y de la muger: luego la tal copula no sera illicita tenida para este fin, ò a lo menos no sera mortal. Secundo entre los casados no son pecado mortal los tocamientos por feos que sean, siquen la sententia de muchos, luego la tal copula no sera mortal entre los casados, porque entonces tan solamente tendrà razon de tocamiento feo. Por estas y otras razones no tengo por improbable esta sententia.] Ita ille, qui licet postea ad supradicta argumenta respondeat, ramen vt visum est, affirmatiuam sententiam probabilem esse putat. Sed de hac questione à nobis alibi fufius actum est.

RESOL. CCVII.

Quidam inchoabat copulam cum uxore, & postea ob morbi periculum ex eius consensu se retraherat, verum ex hoc aliquando sequebatur pollutio, quæstio: an me fuit an talis actus esset licitus?

Et an non peccet de nouo qui inchoata fornicatione cum aliqua se retrahat antequam seminet, quamuis propter naturæ impetū semen sit emittendum extra vas naturale; & in eo casu teneatur se retrahere, quia omni tempore ante completam fornicationem tenetur distillere, & eam non consummare: vnde in eo casu pollutio non censetur volita, sed permissa.

Et quid in isto ultimo casu, si femina iam seminauerit, an hoc non obstante non tollat obligationem seminandi; & consummandi actum malum, quantum est ex parte alterius?

Et an peccent coniuges, qui in signum matrimony coniugalis se amplectuntur, si prouideatur sequutura pollutio?

Et ex supradictis pendet decisio multorum casuum circa pollutionem euenientem etiam in vigilia, &c.

Et tandem queritur, an liceat præbere medicinam ad corrumpendum semen, vt postea possit eiici? Ex p. 6. tr. 6. & Misc. 1. Ref. 37.

§. 1. Respondi affirmatiuè; quia non est peccatum dare operam rei licitæ, & actioni honestæ, quamuis prouideatur sequutura pollutio; dummodo absit periculum consensus, vt erat in casu de quo interrogatus fui: quia tunc pollutio non est in se volita, vt supponitur, neque dici potest volita in causa, quia non tencor illam actionem omittere, ne sequatur pollutio, stante iusta causa. Ergo, &c.

2. Notandum est tamen causam non debere esse necessariam, aut valde vrgentem ad excusandas prædictas pollutiones etiam à veniali: nam si requireretur causa valde vrgens, vel necessaria, cum sint innumere actiones alioquin licitæ, ex quibus solent provenire pollutiones, daretur locus perpetuis scrupulis, & nimis anxietatibus, quod grauissimum foret. Ergo, &c.

3. Hinc Ioannes Præpositus in part. 2. D. Thom. q. 74. art. 10. dub. 1. sic respondet ad casum nostrum: Deducitur neque peccare coniuges, qui propter morbi periculum se retrahunt ab actu coniugalis, quam